

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN INTRINSIC MOTIVATION, SELF-EFFICACY FOR TEACHING, ATTITUDE TOWARDS THE TEACHING PROFESSION AND PUPIL CONTROL IDEOLOGIES

Servet ATİK

Asst. Prof. Dr, İnönü University, Turkey, servet.atik@inonu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2841-6182

Received: 08.12.2019 Accepted: 18.08.2020 Published: 28.09.2020

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the relationships between the intrinsic motivations for the pedagogical formation program, the perceptions of self-efficacy for teaching, the attitudes towards the teaching profession and the pupil control ideologies of the pedagogical formation teacher candidates. The research was conducted with 366 teacher candidates in a pedagogical formation program in the 2018-2019 academic year at a state university in Eastern Turkey. A data collection form composed of five parts was used in the research. The first part of the data collection tool consisted of personal information, the second part consisted of "The Scale of Pedagogical Formation Motivation", the third part consisted of "The Scale of Self-efficacy for Teaching", the fourth part consisted of "The Scale of Attitude towards Teaching Profession" and the fifth part consisted of "The Scale of Pupil Control Ideologies". Data were gathered and analyzed with structural equation modeling. Five hypotheses were developed based on the theoretical framework within the context of the research and these hypotheses were accepted as a result of the analyses. It has been determined that there are direct and indirect relationships between the intrinsic motivations for the pedagogical formation program, the perceptions of self-efficacy for teaching, the attitudes towards the teaching profession and the pupil control ideologies of the pedagogical formation teacher candidates. Teacher candidates' intrinsic motivations for the pedagogical formation program, perceptions of self-efficacy for teaching and attitudes towards the teaching profession altogether explain approximately 50% of the variance in the pupil control ideologies.

Keywords: Teacher candidates, intrinsic motivation, self-efficacy for teaching, attitude towards the teaching profession, pupil control ideologies.

INTRODUCTION

People who raise and change humans, affect their conceptions and perspectives on life, lead them and influence their sensitivity to themselves, those around and the nature are teachers. Thus, teachers are important individuals for both nations and education systems. It can be stated that pre-service education teachers receive before starting the teaching profession affects their professional life significantly. One of the teacher training programs in our country is pedagogical formation education. There are various motivational factors pushing students to get the certificate of pedagogical formation. Motivation is a power leading an individual to definite purposes and enabling the individual to move in accordance with these purposes (Ayık & Ateş, 2014). Plenty of theories and studies were put forward about motivation. One of the motivation theories is Self-determination Theory (Deci & Ryan, 1985, 1991; Ryan, 1995). It has been stated in this theory that there are three dimensions as intrinsic motivation, extrinsic motivation and amotivation (Ryan & Deci, 2000). Intrinsic motivation has been discussed in the context of this research.

A person whose intrinsic motivation is higher does his job for his own pleasure and happiness; that is, he does for himself (Deci, 1971). In other words, intrinsic motivation is an intrinsic power and energy causing individuals to receive education in a topic, conduct an activity for himself, study, acquire a profession, read a book willingly. According to Heyder, Weidinger, Cimpian and Steinmayr (2020) and Ryan and Deci (2000); individuals whose intrinsic motivations are higher doesn't give up easily against difficulties and they are ready to struggle to overcome the difficulties. Curiosity, will to knowledge, need for competence, will to develop and succeed can be expressed as the sources of intrinsic motivation (Tuncer, Yanpar Yelken & Tanrıseven, 2018). Thus, it can be stated that intrinsic motivation has many positive outcomes. Teaching is a profession requiring to be motivated inherently. This motivation is an important point both in profession and in pre-service education. The former studies showed that the intrinsic motivations of the teacher candidates affected their perceptions of self-efficacy for teaching (Bruinsma & Jansen, 2010; Christophersen, Elstad, Solhaug & Turmo, 2015; Döş & Özşahin, 2019; Gök & Atalay Kabasakal, 2019; Receptoğlu & Receptoğlu, 2019) and their attitudes towards the teaching profession (Ayık & Ateş, 2014; Bedel, 2014; Zembat, Akşın-Yavuz, Tunçeli & Yılmaz, 2018).

Self-efficacy can be defined as self-belief affecting individuals' emotions, thoughts, attitudes and motivations while they are doing a job (Bandura, 1977-1982-1997). Self-efficacy of individuals develop based on their successful and unsuccessful experiences in the past, indirect experiences- livings, verbal persuasions and emotional cases (Bandura, 1994-1997). Self-efficacy for teaching can be identified as self-belief concerning teachers' or teacher candidates' ability to teach (Tschannen-Moran, Woolfolk Hoy & Hoy, 1998; Tschannen-Moran & Woolfolk-Hoy, 2001; Tschannen-Moran & Woolfolk Hoy, 2007). As a result of the literature review, the fact that teacher candidates' perceptions of self-efficacy for teaching are higher influences their professional lives positively (Bandura, 1993; Gibson & Dembo, 1984; Tschannen-Moran, Woolfok Hoy & Hoy, 1998). It was determined in the former studies that teacher candidates' beliefs of self-efficacy for teaching affected their attitudes towards the teaching profession (Arslan & Çolakoğlu, 2019; Dadandı, Kalyon & Yazıcı, 2016; Demirtaş, Cömert & Özer, 2011;

Carleton, Fitch & Krockover, 2007) and their pupil control ideologies (Darge, 2005; Giallo & Little, 2003; Malow-Iroff, O'Connor & Bisland, 2004).

Attitude can be defined as a manner affected by individual's emotions, thoughts, opinions, feelings, motives, beliefs, experiences and as individual's cognitive, affective and behavioural manner over things like an event, a circumstance, an object, a person and an opinion (İnceoğlu, 2011; Kağıtçıbaşı, 2013; Thurstone, 1928). Attitudes have intensity and directions changing between positivity and negativity (Ajzen & Fishbein, 1977; Thurstone, 1928). One of the conditions for individuals who will be teachers to do the requirements of the profession more effectively is that they should have positive attitudes towards the teaching profession (Üstüner, 2006). It has been stated based on the literature review that teacher candidates having a positive attitude towards the teaching profession will make more effort into their professional development, have higher interest in the profession, and make more effort to avail their students in the future. (Atalmış & Köse, 2018; Demirtaş, Cömert & Özer, 2011; Koç & Demirel, 1999). The former studies showed that there was a relationship between the teacher candidates' attitudes towards the teaching profession and their pupil control ideologies (Karadağ & Baloğlu, 2009; Oğuz & Kalkan, 2011).

Pupil control ideologies were conceptualized in two aspects as admonitory control ideology and humanist control ideology (Yılmaz, 2011). It can be said that admonitory control ideology is inherently based on Theory X remarking that people are evil and they should be controlled externally. Teachers having admonitory control ideology believe in that pupils should be kept under control, pupils should do only what is told and pupils' right to speak in-class educational process should be too little (Hoy & Miskel, 2001; Lunenburg, 1983; Lunenburg & Mankowsky, 2000; Kottkamp & Mulhern, 1987). On the other hand, humanist control ideology is based on Theory Y remarking that people are good entities. Teachers having humanist control ideology establish two-way communication with pupils; promote the right to speak of pupils in-class educational process, believe that pupils will gain self-discipline instead of regimenting them and believe that pupils will regard their errors as a way to find the truth (Baş, 2011; Cicmanec, Johanson & Howley, 2001; Hoy & Miskel, 2010; Hoy & Forsyth, 1986). Within this context, the relationships between the intrinsic motivations for the pedagogical formation program, the perceptions of self-efficacy for teaching, the attitudes towards the teaching profession and the pupil control ideologies of the pedagogical formation teacher candidates were analyzed by using structural equation modeling. Concordantly, five hypotheses were developed based on the explanations with reference to the literature and the relationships between the variables discussed in the research. The hypotheses are these:

H1: Pedagogical formation teacher candidates' intrinsic motivations for the pedagogical formation program have a positive effect on their perceptions of self-efficacy for teaching.

H2: Pedagogical formation teacher candidates' intrinsic motivations for the pedagogical formation program have a positive effect on their attitudes towards the teaching profession.

H3: Pedagogical formation teacher candidates' perceptions of self-efficacy for teaching have a positive effect on their attitudes towards the teaching profession.

H4: Pedagogical formation teacher candidates' attitudes towards the teaching profession have a positive effect on their pupil control ideologies.

H5: Pedagogical formation teacher candidates' perceptions of self-efficacy for teaching have a positive effect on their pupil control ideologies.

METHOD

The relationships between the intrinsic motivations for the pedagogical formation program, the perceptions of self-efficacy for teaching, the attitudes towards the teaching profession and the pupil control ideologies of the pedagogical formation teacher candidates were analyzed by using structural equation modeling. Structural equation modeling allows a valid model which was set as hypothetical to be tested and the multivariate relationships, the direct and the indirect effects in this model to be examined (Byrne, 2010; Vieira, 2011).

Participants

The research was conducted with voluntary teacher candidates in a pedagogical formation program in a faculty of education at a state university in Eastern Turkey in the 2018-2019 academic year. The final analysis of the research was performed with the data gathered from 366 teacher candidates. Among these teacher candidates, 133 (36.3 %) of them were male, while 233 (63.7 %) of them were female and 146 (39.9 %) of them were university graduate, while 220 (60.1 %) of them were still studying in university.

Data Collection Tool

A data collection tool composed of five parts called *Personal Information*, *The Scale of Pedagogical Formation Motivation*, *The Scale of Self-efficacy for Teaching*, *The Scale of Attitude towards the Teaching Profession* and *The Scale of Pupil Control Ideologies* was used in the research. The information about the scales in the data collection tool was described below.

The Scale of Pedagogical Formation Motivation: The scale, which was developed by Guay, Vallerand and Blanchard (2000), was adapted to Turkish culture for the pedagogical formation teacher candidates by Özer, Atik & Şad (2018). Only the intrinsic motivation dimension of the scale was used in this research. The results of the confirmatory factor analysis for the dimension of the intrinsic motivation are these: $\chi^2/df=2.45$, GFI=0.94, AGFI=0.93, NFI=0.95, NNFI/TLI=0.95, IFI=0.95, CFI= 0.96, RMSEA=0.041, RMR=0.032, SRMR=0.043. Cronbach's alpha value of the intrinsic motivation is .91.

The Scale of Self-efficacy for Teaching: The scale, which was developed by Tschannen-Moran & Hoy (2001) in order to measure pedagogical formation teacher candidates' beliefs about their self-efficacy for teaching, was adapted to Turkish culture by Çapa, Çakiroğlu & Sarıkaya (2005). This scale contains 24 items and 3 sub-dimensions (self-efficacy to encourage pupil attendance, self-efficacy for classroom management and self-efficacy for teaching strategies). Each sub-dimension has eight items. Second-order confirmatory factor analysis was performed to the scale and the values of goodness-of-fit are these: $\chi^2/df=2.98$, GFI=0.95, AGFI=0.94, NFI=0.95, NNFI/TLI=0.96, IFI=0.95, CFI= 0.96, RMSEA=0.047, RMR=0.038, SRMR=0.049. Cronbach's alpha intrinsic consistency coefficients for the sub-dimensions of Self-Efficacy to Encourage Pupil Attendance, Self-efficacy for Classroom Management and Self-efficacy for Teaching Strategies and for the whole scale were "0.88", "0.90", "0.89" and "0.88" respectively.

The Scale of Attitude towards the Teaching Profession: The scale, which was developed by İlğan, Sevinç & Arı (2013) and consisted of one dimensional 17 items, was used in order to determine the pedagogical formation teacher candidates' attitudes towards the teaching profession. The fit indices of the confirmatory factor analysis for this scale are these: $\chi^2/df=1.92$, GFI=0.97, AGFI=0.95, NFI=0.97, NNFI/TLI=0.97, IFI=0.96, CFI= 0.96, RMSEA=0.028, RMR=0.032, SRMR=0.030. Cronbach's alpha value of this scale is .92.

The Scale of Pupil Control Ideologies: The scale, which was adapted and checked in terms of validity and reliability by Yılmaz (2011) and consisted of one dimensional 10 items, was used in order to determine the pedagogical formation teacher candidates' perceptions of pupil control ideologies. The fit indices of the confirmatory factor analysis for this scale are these: $\chi^2/df=2.35$, GFI=0.96, AGFI=0.95, NFI=0.96, NNFI/TLI=0.96, IFI=0.95, CFI= 0.96, RMSEA=0.047, RMR=0.039, SRMR=0.021. Cronbach's alpha internal consistency coefficient of this scale is .93.

Process and Data Analysis

The data of the research were gathered in the spring semester of the 2018-2019 academic year. The data collection process was applied based on voluntariness. Filling out the scale took 8 minutes on average. Univariate and multivariate normal distributions of the dataset were checked to conduct structural equation modeling. The results of the analysis are shown in Table 1.

Table 1. Multivariate Normality Analyses

Variable	Coefficient of Skewness	c.r.	Coefficient of	c.r.
Intrinsic Motivation	-.545	-4.253	-.027	-.104
Self-efficacy	-.091	-.708	-.205	-.800
Attitude towards Teaching	-.757	-5.915	-.242	-.947
Pupil Control Ideologies	.016	.126	.078	.305
Multivariate			.369	.510
[c.r.: critical ratio]				

When univariate normality assumption is examined for the dataset, it is accepted as a reference point that skewness and kurtosis values are between +1 and -1 (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2010). They are taken as a reference point in multivariate normality analyses that multivariate kurtosis value is between +2 and -2, and multivariate critical ratio value is less than 1.96 (Bayram, 2010). It has been determined as a result of the analyses that the dataset is in accordance with both the univariate and the multivariate normality assumptions.

SEM, which is a statistical methodology revealing better and more accepted results than traditional approaches, examining and testing direct or indirect effects between observable or unobservable variables in one model based on the theoretical framework, was conducted in this study (Bayram, 2010; Byrne, 2010; Çelik & Yılmaz, 2013; Meydan & Şeşen, 2011). AMOS 21 program was used for the analysis of SEM because of its powerful alternative solution (Meydan and Şeşen, 2011). Maximum likelihood method in SPSS- AMOS 21 program was applied in the process of data analysis.

FINDINGS

Descriptive statistical analysis of the variables was conducted firstly while the research data were being sorted out. The results of the analysis are shown in Table 2.

Table 2. The Results of the Descriptive Analysis

	X	sd	1.	2.	3.
1.IM	3.73	3.30			
2.SE	3.84	5.46	.35		
3.AT	2.94	2.31	.59	.38	
4.CI	3.85	2.11	.36	.69	.38

(IM:Intrinsic Motivation, SE: Self-efficacy, AT: Attitude towards Teaching, CI: Pupil Control Ideologies)

When Table 2 is examined, it is seen that the means of the teacher candidates' perceptions about four variables vary between 2.94 and 3.85, and the standard deviation values vary between 2.11 and 5.46. As a result of the correlation analysis, it has been determined a positive, medium level, significant relationship between the intrinsic motivation and the self-efficacy for teaching ($r=.35$; $p<.001$); a positive, medium level, significant relationship between the intrinsic motivation and the attitudes towards the teaching profession ($r=.59$; $p<.001$); a positive, medium level, significant relationship between the intrinsic motivation and the pupil control ideologies ($r=.36$; $p<.001$). It has been found a positive, medium level, significant relationship between the self-efficacy for teaching and the attitudes towards the teaching profession ($r=.38$; $p<.001$); a positive, medium level, significant relationship between the self-efficacy for teaching and the pupil control ideologies ($r=.69$; $p<.001$). Finally, it has been determined a positive, medium level, significant relationship between the attitudes towards the teaching profession and the pupil control ideologies ($r=.38$; $p<.001$).

The model, set based on the theoretical framework of the research, was tested with AMOS 21 program. Standardised regression coefficients and significance levels of regression coefficients of the analysis and the hypotheses of the research are shown in Table 3.

Table 3. Hypotheses of the Research and Analysis Results of the Model

Hypotheses	Pathways Between Variables			B	β	t-value	Result
H1	SE	<---	IM	.59	.36	7.22	Accepted
H2	AT	<---	IM	.21	.52	11.92	Accepted
H3	AT	<---	SE	.05	.20	4.53	Accepted
H4	CI	<---	SE	.13	.64	16.01	Accepted
H5	CI	<---	AT	.11	.13	3.03	Accepted

(IM: Intrinsic Motivation, SE: Self-efficacy, AT: Attitude towards Teaching, CI: Pupil Control Ideologies)

When Table 3 is examined, it is seen that all pathways in the model are significant ($p < .05$) and all hypotheses of the research are accepted. Goodness-of-fit values obtained from the analysis are shown in Table 4.

Table 4. Goodness-of-fit Index Results of the Confirmed Model

Fit Index	Acceptable Fit	Good Fit	Goodness-of-fit Values Obtained from the Research
χ^2/df	$2 \leq \chi^2/df \leq 5$	$0 \leq \chi^2/df < 2$	3.28 (Acceptable Fit)
GFI	$0.90 \leq GFI < 0.95$	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	0.99 (Good Fit)
AGFI	$0.85 \leq AGFI < 0.90$	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.95 (Good Fit)
NFI	$0.90 \leq NFI < 0.95$	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	0.99 (Good Fit)
NNFI/TLI	$0.95 \leq NNFI < 0.97$	$0.97 \leq NNFI \leq 1.00$	0.97 (Good Fit)
IFI	$0.90 \leq IFI < 0.95$	$0.95 \leq IFI \leq 1.00$	0.99 (Good Fit)
CFI	$0.95 \leq CFI < 0.97$	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	0.99 (Good Fit)
RMSEA	$0.05 \leq RMSEA \leq$	$0 \leq RMSEA < 0.05$	0.07 (Acceptable Fit)
RMR	$\hat{0.05} \leq RMR \leq 0.08$	$0 \leq RMR < 0.05$	0.06 (Acceptable Fit)
SRMR	$0.05 \leq SRMR \leq 0.08$	$0 \leq SRMR < 0.05$	0.01 (Good Fit)

(Bayram, 2010; Brown, 2006; Çelik & Yılmaz, 2013; Harrington, 2009; Hu & Bentler, 1999; Kline, 2010; Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller, 2003; Sümer, 2000; Şimşek, 2007).

Fit indices in respect of the structural equation modeling are shown in Table 4. Fit indices of χ^2/df (3.28), RMSEA (0.07) and RMR (0.06) have "Acceptable Fit" values and the indices of GFI (0.99), AGFI (0.95), NFI (0.99), NNFI/TLI (0.97), IFI (0.99), CFI (0.99) and SRMR (0.01) have "Good Fit" values. The model, which was confirmed by the analyses in the research, is shown in Figure 1.

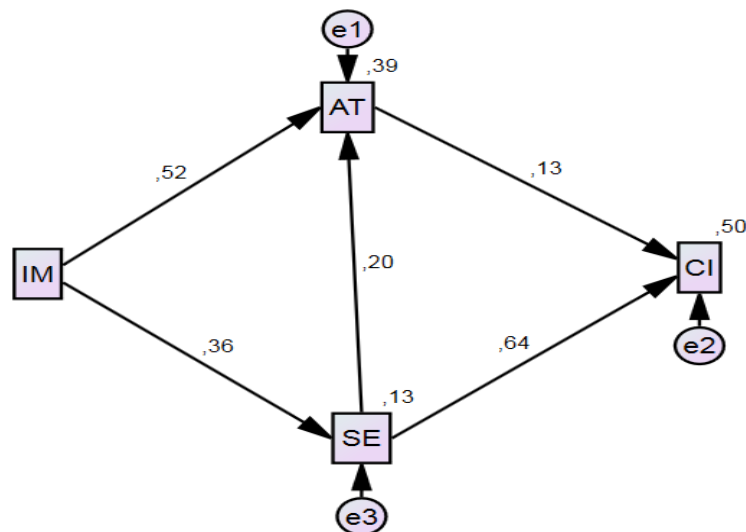

Figure 1. Confirmed Structural Equation Modeling

According to the confirmed model, the intrinsic motivation (IM) predicts the self-efficacy for teaching (SE) directly and positively ($\beta=.36$); the intrinsic motivation (IM) predicts the attitude towards the teaching profession (AT) directly and positively ($\beta=.52$); the self-efficacy for teaching (SE) predicts the attitude towards the teaching profession (AT) directly and positively ($\beta=.20$); the attitude towards the teaching profession (AT) predicts the pupil control ideologies (CI) directly and positively ($\beta=.13$); the self-efficacy for teaching (SE) predicts the pupil control ideologies (CI) directly and positively ($\beta=.64$) on a significant level statistically. The intrinsic motivation (IM) explains approximately 13% of the variance in the self-efficacy for teaching (SE); both the intrinsic motivation (IM) and the self-efficacy for teaching (SE) together explain approximately 39% of the variance in the attitude towards the teaching profession (AT); three variables (IM, AT, SE) altogether explain approximately 50% of the variance in the pupil control ideologies (CI). The direct and indirect effects standardized for the variables in the structural equation modeling are shown in Table 5.

Table 5. Bootstrap Analysis Results of the Effects in the Confirmed Model

Pathways	Bootstrap values		Bias %95 CI**	
	Coefficient	SE*	Lower Limit	Upper Limit
Direct effect				
IM → SE	.36	.04	.27	.42
IM → AT	.52	.03	.45	.57
SE → AT	.20	.03	.15	.28
SE → CI	.64	.03	.59	.70
AT → CI	.13	.04	.06	.20
Indirect effect				
IM → AT	.07	.02	.05	.10
IM → CI	.31	.03	.25	.36
SE → CI	.03	.01	.01	.05

*Standard Error, ** Confidence Interval

When bootstrapping coefficients and their confidence intervals are examined in Table 5, it is understood that the direct and indirect pathways are significant. Besides, the self-efficacy for teaching (SE) has a mediation role in the relationship between the intrinsic motivation (IM) and the attitude towards the teaching profession (AT). The attitude towards the teaching profession (AT) has a mediation role in the relationship between the self-efficacy for teaching (SE) and the pupil control ideologies (CI). Both the attitude towards the teaching profession (AT) and the self-efficacy for teaching (SE) have a mediation role in the relationship between the intrinsic motivation (IM) and the pupil control ideologies (CI).

DISCUSSION AND CONCLUSION

A teacher is one of the most important parts of the education system. The efficiency and qualification of a teacher have critical importance to fulfill the expectations from the education system. Thus, pre-service education of people who will be teachers in the future will have an effect on their actions when they become teachers. In other words, it is quite likely that teacher candidates' knowledge, emotions and skills acquired in pre-service education for the teaching profession will be more effective on the manners in their professional life (Üstüner, 2006). In this research context, the relationships between the intrinsic motivations for the pedagogical formation program, the attitudes towards the teaching profession, the perceptions of self-efficacy for teaching and the pupil control ideologies of the pedagogical formation teacher candidates were examined in a holistic and extensive approach by using structural equation modeling. The model, which was set within the research, was confirmed. Moreover, various results were obtained for the future researches. The research revealed that the candidate teachers' perceptions of teaching profession and of pupils were positive. It can be regarded as a pleasing result. The positive viewpoints of the teacher candidates on the teaching profession and pupils can be evaluated as an indication that Turkish education system will go forward in terms of quality in the future.

It was revealed within the research that the intrinsic motivation for the pedagogical formation program had a positive effect on the perception of self- efficacy for teaching. It was stated in the studies in the literature that teacher candidates' intrinsic motivations would enable them to acquire knowledge, notion and skills concerning the teaching profession, provide them with a close interest in several variables about pupils and education, and affect their perceptions of self-efficacy for teaching positively (Bruinsma & Jansen, 2010; Chichekian & Shore, 2016, Receptoğlu & Receptoğlu, 2019). It can be said that teacher candidates' positive perceptions of self-efficacy are important premise for their schoolteaching in the future (Çocuk, Yokuş & Tanrıseven, 2015; Özdemir, 2008). Within the research, the intrinsic motivation for the pedagogical formation program explains approximately 13% of the variance in the perception of self-efficacy for teaching.

It has been determined within the research that the intrinsic motivation for the pedagogical formation program has a positive effect on the attitude towards the teaching profession. It has been revealed that the results of this research bear a resemblance to the other researches in the literature (Ayık & Ateş, 2014; Bedel, 2014; Zembat, Akşin-Yavuz, Tunçeli & Yılmaz, 2018). It can be said that teacher candidates' attitudes towards the teaching

profession will enable them to love teaching profession, devote themselves to school teaching, understand the importance of the profession for the society and comprehend the necessity to improve themselves vocationally (Erawan, 2011; Temizkan, 2008). In this context, in order to enhance teacher candidates' attitudes towards the teaching profession, the importance and effectiveness of the teaching profession, the models of good teaching, the good and motivating sides of the teaching profession can be featured in the practices of teacher training programs.

It has been determined within the research that pedagogical formation teacher candidates' perceptions of self-efficacy for teaching have a positive effect on their attitudes towards the teaching profession. This result of the research shows parallelism with the other researches in the literature (Arslan & Karameşe, 2018; Demirtaş, Özer & Cömert, 2011; Tatlı Dalioglu & Adigüzel, 2017; Üstüner, 2017). This result can be regarded as a premise to make some predictions about the teaching profession of teacher candidates for the future. Thus, it can be said that teachers whose perceptions of self-efficacy for teaching are higher will have better skills for classroom management, better attitudes towards the teaching profession (Than, 2018) and higher student success (Chuene, Lubben & Newson, 1999). It has been determined within the research that both the intrinsic motivation for the pedagogical formation program and the perception of self-efficacy for teaching together explain approximately 39% of the variance in the attitude towards the teaching profession.

It has been found within the research that pedagogical formation teacher candidates' attitudes towards the teaching profession have a positive effect on their pupil control ideologies and it has been revealed that this result of the research bears a resemblance to the other researches in the literature (Karadağ & Baloğlu, 2009; Oğuz & Kalkan, 2011). Pupil control ideology is a concept examined in two categories as supervisor control ideology and humanistic control ideology (Hoy, 1967). It has been remarked in the literature that teachers whose attitudes towards the teaching profession are positive have humanistic control ideologies out of the pupil control ideologies (Jones, 1982; Willower, 1974; tra. Gürşimşek, 2004). Thus, the perceptions of pupil control ideologies of teacher candidates whose attitudes towards the teaching profession are positive can be regarded as close to humanistic one. In a classroom managed by humanistic control ideology, self-control of pupils improves, pupils collaborate to learn instead of competing each other, anxiety and stress levels of pupils are lower, communication between pupils and teacher is two-sided and formative, teachers and pupils can succeed with mutual understanding by showing empathy and motivations of pupils are higher (Hoy & Miskel, 2001; Hoy & Woolfolk, 1990; Karataş & Erduran, 2012; Lunenberg, 1984).

It has been determined within the research that pedagogical formation teacher candidates' perceptions of self-efficacy for teaching have a positive effect on their pupil control ideologies. This result of the research bears a resemblance to the findings of the other researches in the literature (Darge, 2005; Malow-Iroff, O'Connor & Bisland, 2004). The model, which was set within the context of the research, was confirmed and it was stated that there were direct and indirect relationships between the variables of the research. It has also been determined that pedagogical formation teacher candidates' intrinsic motivation for the pedagogical formation program, their

perceptions of self-efficacy for teaching and their attitudes towards the teaching profession altogether explain approximately 50% of the variance in their pupil control ideologies.

These suggestions can be offered based on the results of the research:

- The practices which will enable teacher candidates to develop positive attitudes towards the teaching profession during pedagogical formation program can be increased.
- Studies enhancing teacher candidates' self-efficacy for teaching can be done by expanding their knowledge, skills and awareness about teaching.
- One of the limitations of this research was the fact that it was conducted a state university in Eastern Turkey. It can be said that in order to remove this limitation, this study can be conducted with students from other state universities and private universities located in different regions of Turkey.
- Studies should be performed and measures should be taken to enhance the effectiveness and the productivity of teaching practices by which teacher candidates will get more experience on pupils.
- Teacher candidates can be contributed to become successful teachers in their professional life by enhancing the quality of education they got in pre-service educations. Moreover, opportunities should be given to adapt themselves constantly in the profession by in-service training activities for teachers.
- Direct relationships between the variables in the research were hypothesized and examined. More comprehensive examinations can be made by studying on different sample groups for the indirect effects determined in this research.
- This research was conducted by a quantitative design. The research can be supported by a qualitative design in order to look at this research from a more detailed and different perspective. Thus, it can be said for the model set within the research that there is a need for different studies based on qualitative and mixed designs.

ETHIC STATEMENT

"In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules are followed. The authors are responsible for any violations that may arise in relation to the article."

REFERENCES

- Ajzen, I. & Fishbein, M. (1977). Attitude-behavior relations: A theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological bulletin*, 84(5), 888-918.
- Arslan, A. & Karamese, E. N. (2018). The effects of prospective teacher-lecturer: Rapport on prospective teachers' attitudes and self-efficacy beliefs towards teaching profession. *International Journal of Psycho-Educational Sciences*, 7(1), 42-51.
- Arslan, Ş. & Çolakoğlu, Ö. M. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği öz yeterlik inancı kaynaklarının öz yeterlik inançları ve tutumlarını yordama gücü. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 74-83.

- Atalmış, E. H. & Köse, A. (2018). Türkiye'deki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: bir meta-analiz çalışması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 9(4), 393-413.
- Ayık, A. & Ataş, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretim motivasyonları arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 25-43.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37, 122-147.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A. (1994). Social cognitive theory and exercise of control over HIV infection. In *Preventing AIDS* (pp. 25-59). Springer.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of self-control*. New.
- Bas, G. (2011). Teacher student control ideology and burnout: Their correlation. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(4), 84-94.
- Bayram, N. (2010). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Amos uygulamaları* (1. baskı). Ezgi Kitabevi.
- Bedel, E. F. (2015). Exploring academic motivation, academic self-efficacy and attitudes toward teaching in pre-service early childhood education teachers. *Journal of Education and Training Studies*, 4(1), 142-149.
- Brown, T.A. (2006). *Confirmatory factor analysis: For applied research*. Guilford Press.
- Bruinsma, M. & Jansen, E. P. (2010). Is the motivation to become a teacher related to pre-service teachers' intentions to remain in the profession?. *European Journal of Teacher Education*, 33(2), 185-200.
- Byrne, B.M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Routledge.
- Carleton, L. E., Fitch, J. C., & Krockover, G. H. (2007, October). An in-service teacher education program's effect on teacher efficacy and attitudes. In *The Educational Forum* (Vol. 72, No. 1, pp. 46-62). Taylor & Francis Group.
- Chichekian, T. & Shore, B. M. (2016). Preservice and practicing teachers' self-efficacy for inquiry-based instruction. *Cogent Education*, 3(1), 1-19.
- Christophersen, K. A., Elstad, E., Solhaug, T. & Turmo, A. (2015). Explaining motivational antecedents of citizenship behavior among preservice teachers. *Education Sciences*, 5(2), 126-145.
- Chuene, K., Lubben, F. & Newson, G. (1999). The views of pre-service and novice teachers on mathematics teaching in South Africa related to their educational experience. *Educational Research*, 41(1), 23-34.
- Cicmanec, K., Johanson, G. & Howley, A. (2001, April). *High school mathematics teachers: Grading practice and pupil control ideology*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Seattle, Washington.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J. & Sarıkaya, H. (2005). Öğretmenlik özyeterlik ölçeği Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 30(137), 74-81.

- Çelik, H.E. & Yılmaz, V. (2013). *Lisrel 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi: Temel kavramlar-uygulamalar-programlama* (2.baskı). Anı Yayıncılık.
- Çocuk, H., Yokuş, G. & Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: Mersin üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 373-387.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Pegem Akademi.
- Dadandı, İ., Kalyon, A. & Yazıcı, H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1),253-269.
- Darge, R. (2005). Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about managing students: implications for professional development of teachers. *The Ethiopian Journal of Education*, 25(2), 56-86.
- Deci, E. L. (1971). Effects of externally mediated rewards on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 18(1), 105-115.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska symposium on motivation* (Vol. 38, pp. 237-288). University of Nebraska Press.
- Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*,36(159), 96–111.
- Döş, B. & Özşahin, C. (2019). Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılığı, öğretmenlik öz-yeterlilikleri ve motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 18(71),1397-1408.
- Erawan, P. (2011). A path analysis for factors affecting pre-service teachers' teaching efficacy. *American Journal of Scientific Research*, 13, 47-58.
- Giallo, R. & Little, E. (2003). Classroom behaviour problems: The relationship between preparedness, classroom experiences, and self-efficacy in graduate and student teachers. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 3(1), 21-34.
- Gibson, S. & Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569–582.
- Gök, B. & Kabasakal, K. A. (2019). Analysing prospective teachers' self-efficacy belief, teaching motivation and attitudes towards teaching from the perspective of several variables. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 9(4), 1081-1112.
- Gürşimşek, A. I. (2014). Preschool Teacher Candidates' Pupil Control Ideology And Educational Beliefs. *Education & Science*, 39(171),436-447.
- Harrington, D. (2009). *Confirmatory factor analysis*. Oxford University Press.
- Heyder, A., Weidinger, A. F., Cimpian, A., & Steinmayr, R. (2020). Teachers' belief that math requires innate ability predicts lower intrinsic motivation among low-achieving students. *Learning and Instruction*, 65, 101220.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice*. McGraw Hill.

- Hoy, W. K. (1967). Organizational socialization: The student teacher and pupil control ideology. *The Journal of Educational Research*, 61(4), 153-155.
- Hoy, W. K. & C. G. Miskel. (2010). *Eğitim yönetimi: Teori, araştırma ve uygulama* (Çev. Ed. Selahattin Turan). Nobel Yayıncılık.
- Hoy, W. K. & Forsyth, P. B. (1986). *Effective supervision, theory into practice* (1th Ed). McGraw Hill.
- Hoy, W. K. & Woolfolk, A. E. (1990). Socialization of student teachers. *American educational research journal*, 27(2), 279-300.
- Hu, L. T. & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S. & Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişim* (6. Baskı). Siyasal Kitabevi.
- Jones, D. R. (1982). The influence of length and level of student teaching on pupil control ideology. *The High School Journal*, 65(7), 220-225.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). *Günümüzde insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş* (15. Baskı). Evrim Yayınevi.
- Karadağ, E. & Baloğlu, N. (2009). Path analysis of how prospective teachers' sense of efficacy affects their styles of coping with stress, student control orientations and attitudes toward teaching profession. *The New Educational Review*, 18(2), 164-183.
- Karataş-Erduran, F. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kline, R. B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). Guilford Press.
- Koç, G. & Demirel, Ö. (1999). *Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkisi*. Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kottkamp, R. B. & Mulhern, J. A. 1987. Teacher expectancy motivation, open and closed climate and pupil control ideology in high school. *Journal of Research and Development in Education*, 20, 9–18.
- Lunenburg, F. C. & Mankowski, S. A. (2000, 24-28 April). *Bureaucracy and pupil control orientation and behavior in urban secondary schools*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans.
- Lunenburg, F. C. (1983). Pupil control ideology and self-concept as a learner. *Educational Research Quarterly*, 8 (3), 33–39.
- Lunenburg, F. C. (1984). *Pupil control in schools: Individual and organizational correlates*. Lexington. Ginn and Company.
- Malow-Iroff, M. S., O'Connor, E. A., & Bisland, B. M. (2004). *Pupil control and teacher efficacy in a group of alternative certification teachers in New York City*. Retrieved from ERIC database. (ED490204).
- Meydan, C., H. & Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. (1.baskı). Detay Yayıncılık.
- Oğuz, E. & Kalkan, M. (2011). Examining Teacher Candidates' Attitudes towards Teaching Profession and Pupil Control Ideology. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(3),903-917.

- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54(54), 277-306.
- Özer, N, Atik, S. & Şad, S., N. (2018). Pedagojik formasyon öğrencileri için durumsal güdülenme ölçeği'nin Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Celal T., U. (Ed.). *13. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı* (s.644-646). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Recepoğlu, S. & Recepoğlu, E. (2019). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, doi: 10.16986/HUJE.2019053943.
- Ryan, R. M. (1995). Psychological needs and the facilitation of integrative processes. *Journal of Personality*, 63(3), 397-427.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54-67.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Şimşek, Ö., F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ekinoks Yayıncılık.
- Tatlı-Dalioğlu, S. & Adıgüzel, O. C. (2017). Öğretmen adaylarının olası benlikleri, öz-yeterlik inançları ve öğretmenliğe ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 487-496.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Than, Z. N. (2018). Investigation of student teachers' self-efficacy beliefs and attitudes towards teaching profession in sagaing university of education. *Journal of the Myanmar Academy of Arts and Science*, 16(9), 25-47.
- Thurstone, L. L. (1928). Attitudes can be measured. *American Journal of Sociology*, 33(4), 529-554.
- Tschannen-Moran, M. & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2007). The differential antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23(6), 944-956.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68(2), 202-248.
- Tuncer, G., Yanpar Yelken, T. & Tanrıseven, I. (2018). Felsefe grubu öğrencilerinin akademik motivasyonları ile sorgulama becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1156-1175.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 109-127.

- Üstüner, M. (2017). Personality and attitude towards teaching profession: Mediating role of self efficacy. *Journal of Education and Training Studies*, 5(9), 70-82.
- Vieira, A. L. (2011). *Interactive LISREL in practice*. Springer.
- Yılmaz, K. (2011). Öğretmen adaylarının demokratik değerler ile öğrenci kontrol ideolojilerine ilişkin görüşleri arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 297-315.
- Zembat, R., Akşın-Yavuz, E., Tunçeli, H. İ., & Yılmaz, H. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile akademik motivasyon ve başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi (Journal of Theoretical Educational Science)*, 11(4), 789-808.

İÇSEL MOTİVASYON, ÖĞRETMENLİK ÖZ YETERLİK, ÖĞRETMENLİĞE YÖNELİK TUTUM VE ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ANALİZİ

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyona yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik öz yeterlik algıları, öğretmenliğe yönelik tutumları ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Araştırma Türkiye'nin doğusunda bulunan bir devlet üniversitesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında pedagojik formasyon eğitimi alan 366 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada beş bölümden oluşan bir veri toplama formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümü *kişisel bilgilerden*, ikinci bölümü *"Formasyon Motivasyon Ölçeği"nden*, üçüncü bölümü *"Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği"nden*, dördüncü bölümü *"Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği"nden*, beşinci bölümü ise *"Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeği"nden* oluşmaktadır. Elde edilen veriler yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında kuramsal bilgilere dayalı olarak beş hipotez geliştirilmiş ve bu hipotezler yapılan analizler sonucunda kabul edilmiştir. Araştırma ile pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyona yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik öz yeterlik algıları, öğretmenliğe yönelik tutumları ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyona yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik öz yeterlik algıları ve öğretmenliğe yönelik tutum değişkenleri birlikte öğrenci kontrol ideolojilerindeki varyansın yaklaşık %50'sini açıklamaktadır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen adayları, içsel motivasyon, öğretmenlik öz yeterlik, öğretmenliğe yönelik tutum, öğrenci kontrol ideolojileri.

GİRİŞ

İnsanı yetiştiren, değiştiren, insanın hayata bakışını, anlayışını etkileyen ve insanı yönlendiren, insanın kendisine, çevresine ve doğaya duyarlılığını etkileyen kişiler öğretmenlerdir. Bu bağlamda öğretmenler hem ülkeler için hem de eğitim sistemleri için önemli bireylerdir. Öğretmenlerin mesleğe başlamadan önce aldıkları hizmet öncesi eğitim, mesleki hayatlarını önemli ölçüde etkilediğini ifade edebiliriz. Ülkemizde öğretmen yetiştirme uygulamalarından biri de pedagojik formasyon eğitimidir. Öğrencileri formasyon almaya iten çeşitli motivasyonel unsurlar vardır. Motivasyon, bireyi belli amaçlara yönlendiren ve bu amaçlar doğrultusunda hareket etmesini sağlayan bir güçtür (Ayık ve Ateş, 2014). Motivasyonla ilgili birçok teori ve çalışma ortaya konulmuştur. Motivasyon kuramlarından birisi de Öz Belirleme Kuramı'dır (Deci ve Ryan, 1985, 1991; Ryan, 1995). Bu kuramda içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olmak üzere üç boyutun olduğunu ifade etmişlerdir (Ryan ve Deci, 2000). Bu araştırma kapsamında içsel motivasyon ele alınmıştır.

İçsel motivasyonu yüksek olan birisi yaptığı işi ya da durumu kendi hazzı ve mutluluğu için kısacası kendisi için yapar (Deci, 1971). Başka bir ifadeyle içsel motivasyon; bireyleri bir konuda eğitim almaya, bir etkinliği kendisi için yapmaya, ders çalışmaya, bir meslek edinmeye, bir kitabı kendi isteğiyle okumaya sevk eden içsel bir güç ve enerjidir. Heyder, Weidinger, Cimpian ve Steinmayr (2020) ile Ryan ve Deci'ye (2000) göre içsel motivasyonu yüksek olan bireyler zorluklar karşısında kolay kolay pes etmeyip o zorluğun üstesinden gelmek için mücadele etmeye hazırdırlar. Merak, bilme, yeterli olma ihtiyacı, gelişme ve başarıma arzusu içsel motivasyon kaynakları arasında gösterilebilir (Tuncer, Yanpar Yelken ve Tanrıseven, 2018). Bu bağlamda içsel motivasyonun birçok olumlu sonucunun olduğu ifade edilebilir. Öğretmenlik mesleğinin doğası güdülenmeyi gerektiren bir meslektir. Bu güdülenme hem meslekte hem de mesleğe hazırlayıcı eğitimde önemli bir durumdur. Yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının içsel motivasyonlarının onların öğretmenlikle ilgili öz yeterlik algılarını (Bruinsma ve Jansen, 2010; Christophersen, Elstad, Solhaug ve Turmo, 2015; Döş ve Özşahin, 2019; Gök ve Atalay Kabasakal, 2019; Recepoğlu ve Recepoğlu, 2019) ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını (Ayık ve Ateş, 2014; Bedel, 2014; Zembat, Akşın-Yavuz, Tunçeli ve Yılmaz, 2018) etkilediği Belirlenmiştir.

Öz yeterlik bireylerin duygu, düşünce, davranış ve motivasyonlarını etkileyen ve bireyin bir iş yapabilme konusunda kendisine olan inancı olarak tanımlanabilir (Bandura, 1977-1982-1997). Bireylerin öz yeterlikleri; geçmişteki başarılı ve başarısız deneyimlerine, dolaylı deneyimlere-yaşantılara, sözel ikna ve duygusal durumlarına bağlı olarak gelişmektedir (Bandura 1994-1997). Öğretmen öz yeterliği ise, öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini yapabileceklerine ilişkin kendilerinde var olan inanç biçiminde tanımlanabilir (Tschannen-Moran, Woolfolk Hoy ve Hoy, 1998; Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy, 2001; Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2007). Alanyazın incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlikle ilgili öz yeterlik algılarının yüksek olmasının mesleki hayatlarını olumlu yönde etkileyeceği ifade edilebilir (Bandura, 1993; Gibson ve Dembo, 1984; Tschannen-Moran, Woolfolk Hoy ve Hoy, 1998). Yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik öz yeterlik inançlarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını (Arslan ve Çolakoğlu, 2019; Dadandı, Kalyon ve Yazıcı,

2016; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Carleton, Fitch ve Krockover, 2007) ve öğrenci kontrol ideolojilerini (Darge, 2005; Giallo, ve Little, 2003; Malow-Iroff, O'Connor ve Bisland, 2004) etkilediği belirlenmiştir.

Tutum, bireyin duygularından, düşüncelerinden, fikirlerinden, hislerinden, güdülerinden, inançlarından, deneyimlerinden etkilenen ve bireyin olay, durum, nesne, kişi, fikir gibi şeyler karşısında bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak takındığı tavır olarak tanımlanabilir (İnceoğlu, 2011; Kağıtçıbaşı, 2013, Thurstone, 1928). Tutumların olumlu ya da olumsuzluk arasında değişen yönü ve yoğunluğu vardır (Ajzen ve Fishbein, 1977; Thurstone, 1928). Öğretmenlik mesleğini icra edecek bireylerin bu mesleğin gerekliliklerini daha etkili biçimde yerine getirebilmelerinin koşullarından biri de mesleğe yönelik tutumlarının olumlu olmasıdır (Üstüner, 2006). Alanyazın incelendiğinde öğretmenliğe yönelik olumlu tutuma sahip olan öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine daha çok çaba harcayacakları, mesleğe karşı ilgilerinin daha yüksek olacağı, ileride öğrencilere faydalı olmak için daha çok çaba harcayacakları ifade edilmiştir (Atalmış ve Köse, 2018; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Koç ve Demirel, 1999). Yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğrenci kontrol ideolojileri arasında ilişkinin olduğu belirlenmiştir (Karadağ ve Baloğlu, 2009; Oğuz ve Kalkan, 2011).

Öğrenci kontrol ideolojileri gözetimci kontrol ideolojisi ve insancıl (hümanist) kontrol ideolojisi olmak üzere iki uçta kavramlaştırılmıştır (Yılmaz, 2011). Gözetimci kontrol ideolojisinin özü itibarıyla, insanın kötü olduğunu ve dıştan denetlenmesi gerektiğini savunan X yaklaşımına dayandığı söylenebilir. Gözetimci kontrol ideolojisine sahip öğretmenler öğrencilerin kontrol altında tutulması gerektiğine, öğrencilerin öğretmenlerin söylemlerine sıkı sıkıya bağlı kalmaları gerektiğine ve sınıf içi eğitsel süreçlerde öğrencilerin söz hakkının çok az olması gerektiği inancındadırlar (Hoy ve Miskel, 2001; Lunenburg, 1983; Lunenburg ve Mankowsky, 2000; Kottkamp ve Mulhern, 1987). Hümanist (İnsancıl) kontrol ideolojisi ise insanın iyi bir varlık olduğu anlayışına sahip Y yaklaşımına dayanır. Hümanist (insancıl) kontrol ideolojisine sahip öğretmenler; öğrencilerle çift yönlü iletişim kurarlar, öğrencilerin sınıf içi eğitsel süreçlerde söz hakkı olduğunu desteklerler, öğrencilere sıkı disiplin kurmak yerine onların öz-disiplin geliştireceklerine inanırlar, öğrencilerin hatalarını doğruya ulaştırmak için bir basamak olarak görme inancındadırlar (Baş, 2011; Cicmanec, Johanson ve Howley, 2001; Hoy ve Miskel, 2010; Hoy ve Forsyth, 1986). Bu çerçevede araştırma kapsamında pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyon eğitime yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik öz yeterlik algıları, öğretmenliğe yönelik tutumları ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkiler yapısal eşitlik modellemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda alanyazına dayalı olarak yapılan açıklamalar ve araştırma kapsamında ele alınan değişkenler arasındaki ilişkilere dayalı olarak araştırma kapsamında beş hipotez geliştirilmiştir. Bu hipotezler şunlardır:

H1: Pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyon eğitime yönelik içsel motivasyonları öğretmenlik öz yeterlik algıları üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

H2: Pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyon eğitime yönelik içsel motivasyonları öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

H3: Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik öz yeterlik algıları öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

H4: Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğrenci kontrol ideolojileri üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

H5: Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik öz yeterlik algıları öğrenci kontrol ideolojileri üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

YÖNTEM

Pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyon eğitimine yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik öz yeterlik algıları, öğretmenliğe yönelik tutumları ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkiler yapısal eşitlik modellemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Yapısal eşitlik modellemesi kuramsal olarak oluşturulan geçerli bir modelin test edilmesine ve bu modeldeki çok değişkenli ilişkilerin, doğrudan ve dolaylı etkilerin incelenmesine olanak sağlar (Byrne, 2010; Vieira, 2011).

Katılımcılar

Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir devlet üniversitesi eğitim fakültesi bünyesinde yürütülen pedagojik formasyon eğitimine katılan öğrencilerden gönüllü olanlarla yürütülmüştür. Araştırmanın nihai analizleri 366 öğrenciden elde edilen verilerle yapılmıştır. Bu öğrencilerin 133'ü erkek (%36.3), 233'ü kadın (%63.7); 146'sı (%39.9) üniversiteden mezun, 220'si (%60.1) ise üniversite öğrenimine devam etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, *kişisel bilgiler*, *Formasyon Motivasyon Ölçeği*, *Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği*, *Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği*, *Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeği*'nden oluşan beş bölümlü veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracında yer alan ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

Formasyon Motivasyon Ölçeği: Guay, Vallerand ve Blanchard (2000) tarafından geliştirilen ölçeğin formasyon öğrencileri için Türk kültürüne uyarlaması Özer, Atik ve Şad (2018) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada ölçeğin sadece içsel motivasyon boyutu kullanılmıştır. İçsel motivasyon boyutu için yapılan doğrulayıcı faktör analiz sonuçları şöyledir: $\chi^2/sd=2.45$, GFI=0.94, AGFI=0.93, NFI=0.95, NNFI/TLI=0.95, IFI=0.95, CFI= 0.96, RMSEA=0.041, RMR=0.032, SRMR=0.043. Bu uygulamada içsel motivasyona ait Cronbach alfa değeri .91'dir.

Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği: Pedagojik formasyon öğrencilerinin mesleki öz-yeterlik inançlarını ölçmek amacıyla Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen ölçek Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türk

kültürüne uyarlanmıştır. Bu ölçek 24 madde ve 3 alt boyuttan (öğrenci katılımını sağlama öz-yeterliği, sınıf yönetimi öz-yeterliği ve öğretim stratejileri öz-yeterliği) oluşmaktadır. Alt boyutların her birinde sekizer madde yer almaktadır. Ölçek için bu uygulamada ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve analiz sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri şöyledir: $\chi^2/sd=2.98$, GFI=0.95, AGFI=0.94, NFI=0.95, NNFI/TLI=0.96, IFI=0.95, CFI=0.96, RMSEA=0.047, RMR=0.038, SRMR=0.049. Ölçeğin bu uygulama için Öğrenci Katılımını Sağlama Öz-Yeterliği, Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliği ve Öğretim Stratejileri Öz-Yeterliği alt boyutları ve ölçeğin geneli için sırasıyla Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları "0.88", "0.90", "0.89" ve "0.88" bulunmuştur.

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği: Pedagojik formasyon öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla İlğan, Sevinç ve Arı (2013) tarafından geliştirilen 17 madde tek boyuttan oluşan ölçek kullanılmıştır. Bu araştırma için yapılan doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum indeksleri şöyledir: $\chi^2/sd=1.92$, GFI=0.97, AGFI=0.95, NFI=0.97, NNFI/TLI=0.97, IFI=0.96, CFI=0.96, RMSEA=0.028, RMR=0.032, SRMR=0.030. Bu uygulamada ölçeğe ait Cronbach alfa değeri .92'dir.

Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeği: Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğrenci kontrol ideolojileri algılarını belirlemek amacıyla Yılmaz (2011) tarafından uyarlanma, geçerlik, güvenilirlik çalışması yapılan 10 madde ve tek boyuttan oluşan ölçek kullanılmıştır. Bu araştırma için yapılan doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum indeksleri şöyledir: $\chi^2/sd=2.35$, GFI=0.96, AGFI=0.95, NFI=0.96, NNFI/TLI=0.96, IFI=0.95, CFI=0.96, RMSEA=0.047, RMR=0.039, SRMR=0.021. Ölçeğin bu uygulama için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .93 bulunmuştur.

İşlemler ve Veri Analizi

Araştırma verileri 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde toplanmıştır. Veri toplama süreci, gönüllülük esasına dayalı yürütülmüştür. Ölçek doldurma süresi ortalama 8 dakika sürmüştür. Yapısal eşitlik modellemesinin yapılabilmesi için veri setinin tek değişkenli ve çok değişkenli normal dağılım kontrolleri yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çok Değişkenli Normallik Analizleri

Değişken	Çarpıklık Katsayısı	c.r.	Basıklık Katsayısı	c.r.
İçsel Motivasyon	-.545	-4.253	-.027	-.104
Öz-Yeterlik	-.091	-.708	-.205	-.800
Öğretmenlik Tutum	-.757	-5.915	-.242	-.947
Öğrenci Kontrol İdeolojileri	.016	.126	.078	.305
Çok Değişkenli			.369	.510

[Skew: Skewness (Çarpıklık), Kurtosis: Basıklık, c.r.: critical ratio, Multivariate: çok değişkenli]

Veri seti için tek değişkenli normallik varsayımını incelemesinde skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerlerinin +1 ile -1 arasında kalması referans olarak kabul edilmiştir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010).

Çok değişkenli normallik analizlerinde; çok değişkenli basıklık (multivariate kurtosis) değerinin +2 ile -2 arasında olması ve çok değişkenli kritik oran değerinin 1.96'dan küçük olması (multivariate critical ratio) (Bayram, 2010) referans alınmıştır. Yapılan analizler sonucunda veri setinin hem tek değişkenli hem de çok değişkenli normallik varsayımlarını karşıladığı belirlenmiştir.

Bu çalışmada geleneksel yaklaşımlara göre daha iyi ve daha kabul gören sonuçlar ortaya koyan, belli bir kuramsal çerçeveye dayalı olarak gözlemlenen ya da gözlemlenemeyen değişkenler arasında doğrudan ya da dolaylı etkileri tek bir model içerisinde inceleyen ve test eden bir istatistiksel metodoloji olan YEM kullanılmıştır (Bayram, 2010; Byrne, 2010; Çelik ve Yılmaz, 2013; Meydan ve Şeşen, 2011). YEM modelinin analizi için ise güçlü çözüm alternatifi sunmasından (Meydan ve Şeşen, 2011) dolayı AMOS 21 programı kullanılmıştır. Veri analiz sürecinde SPSS-AMOS 21 programındaki maksimum olabilirlik kestirimi yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın verileri çözümlenirken ilk olarak değişkenlere ait betimsel istatistiki analizler yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Betimsel Analiz Sonuçları

	X	ss	1.	2.	3.
1.İçsel Motivasyon	3.73	3.30			
2.Öz Yeterlik	3.84	5.46	.35		
3. Öğretmenlik Tutum	2.94	2.31	.59	.38	
4.Öğrenci Kontrol İdeolojileri	3.85	2.11	.36	.69	.38

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin dört değişkene ait algılarının aritmetik ortalamalarının 2.94 ile 3.85 arasında değiştiği, standart sapma değerlerinin ise 2.11 ile 5.46 arasında değiştiği görülmektedir. Korelasyon analizi sonucunda formasyon içsel motivasyon ile sırasıyla öğretmen öz yeterlik arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.35$; $p<.001$), öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.59$; $p<.001$), öğrenci kontrol ideolojileri arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.36$; $p<.001$) belirlenmiştir. Öğretmen öz yeterlik ile sırasıyla öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.38$; $p<.001$), öğrenci kontrol ideolojileri arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.69$; $p<.001$) tespit edilmiştir. Son olarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile öğrenci kontrol ideolojileri arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.38$; $p<.001$) belirlenmiştir.

Araştırmanın kuramsal modeline dayalı olarak oluşturulan model AMOS 21 programı ile test edilmiştir. Yapılan analize ait standardize regresyon katsayıları ve regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin değerler, araştırma hipotezleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Araştırma Hipotezleri ve Modele İlişkin Analiz Sonuçları

Hipotezler	Değişkenler Arasındaki Yollar			B	β	t-value	Sonuç
H1	SE	<---	IM	.59	.36	7.22	Kabul
H2	AT	<---	IM	.21	.52	11.92	Kabul
H3	AT	<---	SE	.05	.20	4.53	Kabul
H4	CI	<---	SE	.13	.64	16.01	Kabul
H5	CI	<---	AT	.11	.13	3.03	Kabul

(IM:İçsel Motivasyon, SE:Öz Yeterlik, AT:Mesleğe Yönelik Tutum, CI:Öğrenci Kontrol İdeolojileri)

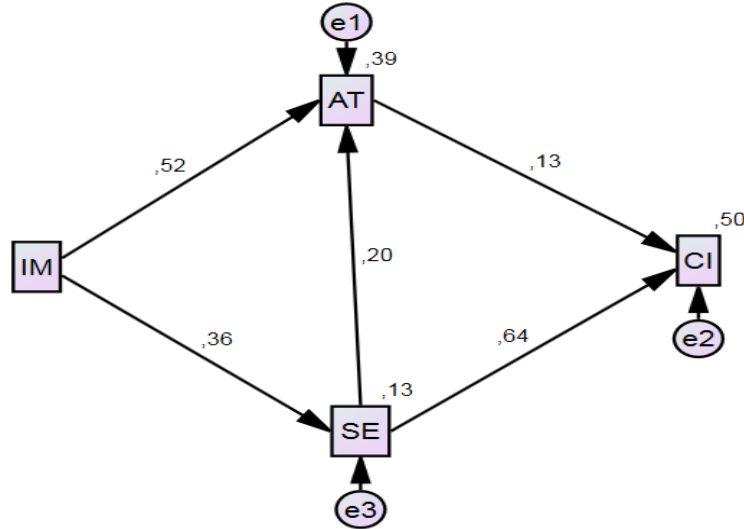
Tablo 3 incelendiğinde yapılan analiz sonucunda modeldeki tüm yolların anlamlı olduğu ($p < .05$), araştırma hipotezlerinin tamamının doğrulandığı görülmektedir. Analiz sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Doğrulan Modelde Ait Uyum İyiliği İndeksi Sonuçları

Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum	Araştırmada Elde Edilen Uyum İyiliği Değerleri
χ^2/sd	$2 \leq \chi^2/sd \leq 5$	$0 \leq \chi^2/sd < 2$	3.28 (Kabul Edilebilir Uyum)
GFI	$0.90 \leq GFI < 0.95$	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	0.99 (İyi Uyum)
AGFI	$0.85 \leq AGFI < 0.90$	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.95 (İyi Uyum)
NFI	$0.90 \leq NFI < 0.95$	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	0.99 (İyi Uyum)
NNFI/TLI	$0.95 \leq NNFI < 0.97$	$0.97 \leq NNFI \leq 1.00$	0.97 (İyi Uyum)
IFI	$0.90 \leq IFI < 0.95$	$0.95 \leq IFI \leq 1.00$	0.99 (İyi Uyum)
CFI	$0.95 \leq CFI < 0.97$	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	0.99 (İyi Uyum)
RMSEA	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$	$0 \leq RMSEA < 0.05$	0.07 (Kabul Edilebilir Uyum)
RMR	$0.05 \leq RMR \leq 0.08$	$0 \leq RMR < 0.05$	0.06 (Kabul Edilebilir Uyum)
SRMR	$0.05 \leq SRMR \leq 0.08$	$0 \leq SRMR < 0.05$	0.01 (İyi Uyum)

(Bayram, 2010; Brown, 2006; Çelik ve Yılmaz, 2013; Harrington, 2009; Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2010;

Tablo 4'te doğrulan yapısal eşitlik modeline ait uyum indeksi değerlerinden χ^2/sd (3.28) oranı, RMSEA (0.07) ile RMR (0.06) değerinin "kabul edilebilir uyum" değerine sahip oldukları; GFI (0.99), AGFI (0.95), NFI (0.99), NNFI/TLI (0.97), IFI (0.99), CFI (0.99) ile SRMR (0.01) değerlerinin "iyi uyum" değerine sahip oldukları belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda doğrulan model Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Doğrulanın Yapısal Eşitlik Modeli

Doğrulanın modele göre formasyon içsel motivasyon (IM) öğretmen öz yeterliği (SE) doğrudan pozitif yönde ($\beta=.36$), formasyon içsel motivasyon (IM) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu (AT) doğrudan pozitif yönde ($\beta=.52$), öğretmen öz yeterliği (SE) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu (AT) doğrudan pozitif yönde ($\beta=.20$), öğretmenlik mesleğine yönelik tutum (AT) öğrenci kontrol ideolojilerini (CI) doğrudan pozitif yönde ($\beta=.13$), öğretmen öz yeterliği (SE) öğrenci kontrol ideolojilerini (CI) doğrudan pozitif yönde ($\beta=.64$) istatistiki olarak anlamlı düzeyde yordamaktadır. Formasyon içsel motivasyon (IM) öğretmen öz yeterlikteki (SE) varyansın yaklaşık %13'ünü, formasyon içsel motivasyon (IM) ile öğretmen öz yeterlik (SE) birlikte öğretmenlik mesleğine yönelik tutumdaki (AT) varyansın yaklaşık %39'unu, üç değişken (IM, AT, SE) birlikte öğrenci kontrol ideolojilerindeki (CI) varyansın yaklaşık %50'sini açıklamaktadır. Yapısal eşitlik modelinde yer alan değişkenler için standardize edilmiş doğrudan (direct effect) ve dolaylı (indirect effect) etkiler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Doğrulanın Modele Ait Etkilerin Bootstrap Analizi Sonuçları

Yollar	Bootstrap değerleri		Bias %95 GA**	
	Katsayı	SH*	Alt Limit	Üst Limit
Doğrudan etki				
IM → SE	.36	.04	.27	.42
IM → AT	.52	.03	.45	.57
SE → AT	.20	.03	.15	.28
SE → CI	.64	.03	.59	.70
AT → CI	.13	.04	.06	.20
Dolaylı etki				
IM → AT	.07	.02	.05	.10
IM → CI	.31	.03	.25	.36
SE → CI	.03	.01	.01	.05

*Standart Hata, ** Güven Aralığı

Tablo 5'te görüldüğü üzere bootstrapping katsayıları ve bu katsayılara ait güven aralıkları incelendiğinde doğrudan ve dolaylı yolların anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca formasyon içsel motivasyon (IM) ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum (AT) arasındaki ilişkide öğretmen öz yeterlik (SE) aracılık rolü üstlenmiştir. Öğretmen öz yeterlik (SE) ile öğrenci kontrol ideolojileri (CI) arasındaki ilişkide öğretmenlik mesleğine yönelik tutum (AT) aracılık rolü üstlenmiştir. Formasyon içsel motivasyon (IM) ile öğrenci kontrol ideolojileri (CI) arasındaki ilişkide hem öğretmenlik mesleğine yönelik tutum (AT) hem de öğretmen öz yeterlik (SE) aracılık rolü üstlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğretmen eğitim sisteminin önemli parçalarındandır. Öğretmenin etkililiği ve niteliği, eğitim sisteminden beklenenlerin gerçekleştirilmesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlik mesleğini icra edecek kişilerin meslek öncesi aldıkları eğitimin öğretmenlik mesleğini icra etmeye başladıklarında yansımaları ortaya çıkacaktır. Başka bir ifadeyle öğretmen adaylarının hizmet öncesi öğretmenlik mesleğiyle ilgili kazanacakları bilgi, duygu ve becerilerin mesleki hayatlarındaki davranışlarının daha etkili olacağı (Üstüner, 2006) beklenen muhtemel sonuçtur. Bu bağlamda araştırma kapsamında öğretmen adaylarının aldıkları formasyon eğitimine yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik mesleğine karşı tutumları, öğretmenlik öz yeterlik algıları ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkiler yapısal eşitlik modeliyle bütüncül ve geniş bir yaklaşımla ele alınmıştır. Araştırma kapsamında oluşturulan model doğrulanmıştır. Ayrıca gelecek araştırmalar için de farklı sonuçlar elde edilmiştir. Araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve öğrencilere ilişkin algılarının olumlu yönde olduğunu da ortaya koymuştur. Bu durum sevindirici bir sonuç olarak yorumlanabilir. Öğretmen adaylarının mesleğe ve öğrencilere karşı olumlu bakış açılarının gelecekte Türk Eğitim Sisteminin daha iyi noktalara ulaşacağını bir ön işareti olarak değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamında formasyona yönelik içsel motivasyonun öğretmenlik öz yeterlik algısı üzerinde pozitif etkisinin olduğu sonucu elde edilmiştir. Alan yazında yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının içsel motivasyonlarının öğretmenlikle ilgili bilgi, düşünce ve becerileri edinmelerini kolaylaştıracağı, öğrencilerle ve eğitimle ilgili birçok değişkenle yakından ilgilenmelerini sağlayacağı, öğretmenlik öz yeterlik algılarının olumlu yönde olacağı ifade edilmiştir (Bruinsma ve Jansen, 2010; Chichekian ve Shore, 2016, Recepoğlu ve Recepoğlu, 2019). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının olumlu yönde olması, ileride deneyimleyecekleri öğretmenlik mesleği için önemli bir öncül olduğu söylenebilir (Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven, 2015; Özdemir, 2008). Araştırma kapsamında formasyona yönelik içsel motivasyonun öğretmenlik öz yeterlik algısındaki varyansın yaklaşık %13'ünü açıklamaktadır.

Araştırma sonucunda formasyona yönelik içsel motivasyonun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum üzerinde pozitif etkisinin olduğuna ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalarda da araştırmanın sonucuyla benzer sonuçlar elde edilmiştir (Ayık ve Ateş, 2014; Bedel, 2014; Zembat, Akşın-Yavuz, Tunçeli ve Yılmaz, 2018). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları onların öğretmenliği sevmelerini, öğretmenliğe bağlı olmalarını, mesleğin toplum için önemini anlamalarını ve kendilerini mesleki olarak sürekli geliştirmeleri gerekliliğini kavramalarını

sağlayacağını (Erawan, 2011; Temizkan, 2008) ifade edebiliriz. Bu bağlamda öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının olumlu yönde olması ve geliştirmeleri için; öğretmenlik mesleğinin önemi, etkililiği, iyi öğretmen modelleri, öğretmenlik mesleğinin güzel ve motivasyonu arttırıcı yönleri öğretmen yetiştirme uygulamalarında ön plana çıkarılması sağlanabilir.

Araştırmada pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik öz yeterlik algıları öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Alanyazında yapılan çalışmalarda ulaşılan sonuçlar araştırmanın bu sonucu ile paralellik göstermektedir (Arslan ve Karameşe, 2018; Demirtaş, Özer ve Cömert, 2011; Tatlı Dalioglu ve Adigüzel, 2017; Üstüner, 2017). Bu sonuç öğretmen adaylarının ilerideki öğretmenlik mesleğiyle ilgili bazı tahminlerin yapılmasında kapı aralayıcı olarak kullanılabilir. Bu açıdan öğretmenlik öz-yeterlik algısı yüksek olan öğretmenlerin sınıf yönetimlerinin daha iyi, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olacağı (Than, 2018), öğrencilerinin başarılarının daha yüksek olacağı (Chuene, Lubben ve Newson, 1999) ifade edilebilir. Araştırma sonucunda formasyona yönelik içsel motivasyon ile öğretmenlik öz yeterlik algısı değişkenleri birlikte öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumdaki varyansın yaklaşık %39'unu açıklamaktadır.

Araştırma sonucunda pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğrenci kontrol ideolojileri üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu bulgulanmış ve bu sonucun alanyazında yapılan çalışmalarla örtüştüğü belirlenmiştir (Karadağ ve Baloğlu, 2009; Oğuz ve Kalkan, 2011). Öğrenci kontrol ideolojileri gözetimci ve insancıl kontrol ideolojisi olmak üzere iki uça incelenen bir kavramdır (Hoy, 1967). Alan yazın incelendiğinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu olumlu yönde olan öğretmenlerin öğrenci kontrol ideolojilerinin insancıl kontrol ideolojisi yönünde olduğu vurgulanmıştır (Jones, 1982; Willower, 1974: Akt. Gürşimşek, 2004). Bu bağlamda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu yönde olan öğretmen adaylarının öğrenci kontrol ideoloji algılarının da insancıla yakın olacağı ifade edilebilir. İnsancıl kontrol ideolojisiyle yönetilen bir sınıfta: öğrencilerin öz-kontrolleri gelişir, öğrenciler birbirleriyle yarışmak yerine öğrenme için birbirleriyle işbirliği yaparlar, öğrencilerin kaygı ve stres düzeyleri düşük olur, öğretmen-öğrenci iletişimi çift yönlü ve geliştiricidir, öğretmenler öğrencileriyle empati kurarak karşılıklı anlayış içindedirler, yaparlar, öğrenci motivasyonu yüksektir (Hoy ve Woolfolk, 1990; Hoy ve Miskel, 2001; Karataş ve Erduran, 2012; Lunenberg, 1984).

Araştırma kapsamında pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik öz yeterlik algıları öğrenci kontrol ideolojileri üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucu alanyazındaki çalışmaların bulgularıyla benzerlik göstermektedir (Darge, 2005; Malow-Iroff, O'Connor ve Bisland, 2004). Araştırma kapsamında model doğrulanmış ve araştırma sonucunda değişkenler arasında doğrudan ve dolaylı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Pedagojik formasyon öğrencilerinin formasyon eğitimine yönelik içsel motivasyonları, öğretmenlik öz yeterlik algıları ve öğretmenliğe yönelik tutumları öğrenci kontrol ideolojilerindeki varyansın yaklaşık %50'sini açıklamaktadır. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler geliştirilebilir:

- Öğretmen adaylarının eğitim sürecinde öğretmenliğe yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlayacak uygulamalar artırılabilir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlikle ilgili bilgi, beceri ve farkındalıkları artırılarak öğretmenliğe ilişkin öz yeterliklerini artırıcı çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırmanın bir sınırlılığı Türkiye'nin doğusunda bulunan bir devlet üniversitesinde yürütülmüş olmasıdır. Bu sınırlılığı aşmak için Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan hem devlet hem özel üniversitelerdeki öğrencilerle çalışmanın yürütülmesi gerektiği söylenebilir.
- Öğretmen adaylarına öğrencileri daha iyi deneyimleyecekleri öğretmenlik uygulamasının etkililiği ve verimliliğini yükseltecek çalışmalar ve önlemler alınmalıdır.
- Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerde aldıkları eğitimin kalitesi artırılarak meslek hayatlarında başarılı öğretmen olmalarına katkı sağlanmalıdır. Öğretmenler mesleğe başladıktan sonra hizmet içi eğitimlerle sürekli olarak kendilerini yenilemeleri sağlanmalıdır.
- Bu araştırma ile değişkenler arasındaki doğrudan ilişkiler hipotezlere dönüştürülmüş ve incelenmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan dolaylı etkiler için farklı örneklerde çalışmalar yapılarak daha ayrıntılı incelemeler gerçekleştirilmelidir.
- Bu araştırma nicel desenle yürütülmüştür. Bu araştırmaya daha ayrıntılı ve farklı perspektiflerden bakmak için araştırmanın nitel desenle desteklenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda araştırma kapsamında oluşturulan modele, nitel ve karma desene dayalı farklı araştırmaların yapılmasına ihtiyaç olduğunu ifade edebiliriz.

ETİK METNİ

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.”

KAYNAKÇA

- Ajzen, I. ve Fishbein, M. (1977). Attitude-behavior relations: A theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological bulletin*, 84(5), 888-918.
- Arslan, A. ve Karamese, E. N. (2018). The effects of prospective teacher-lecturer: Rapport on prospective teachers' attitudes and self-efficacy beliefs towards teaching profession. *International Journal of Psycho-Educational Sciences*, 7(1), 42-51.
- Arslan, Ş. ve Çolakoğlu, Ö. M. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği öz yeterlik inancı kaynaklarının öz yeterlik inançları ve tutumlarını yordama gücü. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 74-83.
- Atalmış, E. H. ve Köse, A. (2018). Türkiye'deki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: bir meta-analiz çalışması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 9(4), 393-413.

- Ayık, A. ve Ataş, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 25-43.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37, 122- 147.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A. (1994). Social cognitive theory and exercise of control over HIV infection. In *Preventing AIDS* (pp. 25-59). Springer.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of self-control*. Freeman.
- Bas, G. (2011). Teacher student control ideology and burnout: Their correlation. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(4), 84-94.
- Bayram, N. (2010). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Amos uygulamaları* (1. baskı). Ezgi Kitabevi.
- Bedel, E. F. (2015). Exploring academic motivation, academic self-efficacy and attitudes toward teaching in pre-service early childhood education teachers. *Journal of Education and Training Studies*, 4(1), 142-149.
- Brown, T.A. (2006). *Confirmatory factor analysis: For applied research*. Guilford Press.
- Bruinsma, M. ve Jansen, E. P. (2010). Is the motivation to become a teacher related to pre-service teachers' intentions to remain in the profession?. *European Journal of Teacher Education*, 33(2), 185-200.
- Byrne, B.M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Routledge.
- Carleton, L. E. Fitch, J. C., ve Krockover, G. H. (2007, October). An in-service teacher education program's effect on teacher efficacy and attitudes. In *The Educational Forum* (Vol. 72, No. 1, pp. 46-62). Taylor ve Francis Group.
- Chichekian, T. ve Shore, B. M. (2016). Preservice and practicing teachers' self-efficacy for inquiry-based instruction. *Cogent Education*, 3(1), 1-19.
- Christophersen, K. A., Elstad, E., Solhaug, T. ve Turmo, A. (2015). Explaining motivational antecedents of citizenship behavior among preservice teachers. *Education Sciences*, 5(2), 126-145.
- Chuene, K., Lubben, F. ve Newson, G. (1999). The views of pre-service and novice teachers on mathematics teaching in South Africa related to their educational experience. *Educational Research*, 41(1), 23-34.
- Cicmanec, K., Johanson, G. ve Howley, A. (2001, April). *High school mathematics teachers: Grading practice and pupil control ideology*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Seattle, Washington.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J. ve Sarıkaya, H. (2005). Öğretmenlik özyeterlik ölçeği Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 30(137), 74-81.
- Çelik, H.E. ve Yılmaz, V. (2013). *Lisrel 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi: Temel kavramlar-uygulamalar-programlama* (2.baskı). Anı Yayıncılık.

- Çocuk, H., Yokuş, G. ve Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: Mersin üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 373-387.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Pegem Akademi.
- Dadandı, İ., Kalyon, A. ve Yazıcı, H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1),253-269.
- Darge, R. (2005). Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about managing students: implications for professional development of teachers. *The Ethiopian Journal of Education*, 25(2), 56-86.
- Deci, E. L. (1971). Effects of externally mediated rewards on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 18(1), 105-115.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska symposium on motivation* (Vol. 38, pp. 237-288). Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*,36(159), 96–111.
- Döş, B. ve Özşahin, C. (2019). Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılığı, öğretmenlik öz-yeterlilikleri ve motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 18(71),1397-1408.
- Erawan, P. (2011). A path analysis for factors affecting pre-service teachers' teaching efficacy. *American Journal of Scientific Research*, 13, 47-58.
- Giallo, R. ve Little, E. (2003). Classroom behaviour problems: The relationship between preparedness, classroom experiences, and self-efficacy in graduate and student teachers. *Australian Journal of Educational ve Developmental Psychology*, 3(1), 21-34.
- Gibson, S. ve Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569–582.
- Gök, B. ve Kabasakal, K. A. (2019). Analysing prospective teachers' self-efficacy belief, teaching motivation and attitudes towards teaching from the perspective of several variables. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 9(4), 1081-1112.
- Gürşimşek, A. I. (2014). Preschool Teacher Candidates' Pupil Control Ideology And Educational Beliefs. *Education ve Science*, 39(171),436-447.
- Harrington, D. (2009). *Confirmatory factor analysis*. Oxford University Press.
- Heyder, A., Weidinger, A. F., Cimpian, A., ve Steinmayr, R. (2020). Teachers' belief that math requires innate ability predicts lower intrinsic motivation among low-achieving students. *Learning and Instruction*, 65, 101220.
- Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice*. McGraw Hill.
- Hoy, W. K. (1967). Organizational socialization: The student teacher and pupil control ideology. *The Journal of Educational Research*, 61(4), 153-155.

- Hoy, W. K. ve C. G. Miskel. (2010). *Eğitim yönetimi: Teori, araştırma ve uygulama* (Çev. Ed. Selahattin Turan). Nobel Yayıncılık.
- Hoy, W. K. ve Forsyth, P. B. (1986). *Effective supervision, theory into practice* (1th Ed). McGraw Hill.
- Hoy, W. K. ve Woolfolk, A. E. (1990). Socialization of student teachers. *American educational research journal*, 27(2), 279-300.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S. ve Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişim* (6. Baskı). Siyasal Kitabevi.
- Jones, D. R. (1982). The influence of length and level of student teaching on pupil control ideology. *The High School Journal*, 65(7), 220-225.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). *Günümüzde insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş* (15. Baskı). Evrim Yayınevi.
- Karadağ, E. ve Baloğlu, N. (2009). Path analysis of how prospective teachers' sense of efficacy affects their styles of coping with stress, student control orientations and attitudes toward teaching profession. *The New Educational Review*, 18(2), 164-183.
- Karataş-Erduran, F. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kline, R. B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). Guilford Press.
- Koç, G. ve Demirel, Ö. (1999). *Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkisi*. Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kottkamp, R. B. ve Mulhern, J. A. 1987. Teacher expectancy motivation, open and closed climate and pupil control ideology in high school. *Journal of Research and Development in Education*, 20, 9–18.
- Lunenburg, F. C. ve Mankowski, S. A. (2000, 24-28 April). *Bureaucracy and pupil control orientation and behavior in urban secondary schools*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans.
- Lunenburg, F. C. (1983). Pupil control ideology and self-concept as a learner. *Educational Research Quarterly*, 8 (3), 33–39.
- Lunenburg, F. C. (1984). *Pupil control in schools: Individual and organizational correlates*. Lexington. Ginn and Company.
- Malow-Iroff, M. S., O'Connor, E. A. ve Bisland, B. M. (2004). *Pupil control and teacher efficacy in a group of alternative certification teachers in New York City*. Retrieved from ERIC database. (ED490204).
- Meydan, C., H. ve Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. (1.baskı). Detay Yayıncılık.
- Oğuz, E. ve Kalkan, M. (2011). Examining Teacher Candidates' Attitudes towards Teaching Profession and Pupil Control Ideology. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(3),903-917.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54(54), 277-306.

- Özer, N, Atik, S. ve Şad, S., N. (2018). Pedagojik formasyon öğrencileri için durumsal güdülenme ölçeği'nin Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Celal T., U. (Ed.). 13. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı (s.644-646). Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Recepoğlu, S. ve Recepoğlu, E. (2019). Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, doi: 10.16986/HUJE.2019053943.
- Ryan, R. M. (1995). Psychological needs and the facilitation of integrative processes. *Journal of Personality*, 63(3), 397-427.
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54-67.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Şimşek, Ö., F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ekinoks Yayıncılık.
- Tatlı-Dalioğlu, S. ve Adıgüzel, O. C. (2017). Öğretmen adaylarının olası benlikleri, öz-yeterlik inançları ve öğretmenliğe ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 487-496.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Than, Z. N. (2018). Investigation of student teachers' self-efficacy beliefs and attitudes towards teaching profession in sagaing university of education. *Journal of the Myanmar Academy of Arts and Science*, 16(9), 25-47.
- Thurstone, L. L. (1928). Attitudes can be measured. *American Journal of Sociology*, 33(4), 529-554.
- Tschannen-Moran, M. ve Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tschannen-Moran, M. ve Hoy, A. W. (2007). The differential antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23(6), 944-956.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W. ve Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68(2), 202-248.
- Tuncer, G., Yanpar Yelken, T. ve Tarriseven, I. (2018). Felsefe grubu öğrencilerinin akademik motivasyonları ile sorgulama becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1156-1175.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 109-127.
- Üstüner, M. (2017). Personality and attitude towards teaching profession: Mediating role of self efficacy. *Journal of Education and Training Studies*, 5(9), 70-82.
- Vieira, A. L. (2011). *Interactive LISREL in practice*. Springer.

- Yılmaz, K. (2011). Öğretmen adaylarının demokratik değerler ile öğrenci kontrol ideolojilerine ilişkin görüşleri arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 297-315.
- Zembat, R., Akşın-Yavuz, E., Tunçeli, H. İ. ve Yılmaz, H. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile akademik motivasyon ve başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi (Journal of Theoretical Educational Science)*, 11(4), 789-808.